

Lelkésztovábbképzés

a Tiszántúli
Református
Egyházkerületben

2022

Programfüzet

Kedves Lelkipásztor Testvérem!

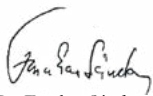
Immár hagyománnyá vált, hogy minden év kezdetén igényes programfüzet hívja fel figyelmünket a tárgyévben meghirdetett lelkész-továbbképző tanfolyamok látogatásának lehetőségére, reménység szerint érdeklődésre számot tartó és hívogató kurzusleírásokkal. A lelkész-továbbképzésben való részvételünk több mint szükség-szerű, hiszen a teológiai ismeretek állandó mélyítése, alkalmazásuk módszertani kérdéseinek elsajátítása, szociális és kommunikatív kompetenciák fejlesztése nélkülözhetetlen ahhoz, hogy lelkészekként egyrészt hatékonyan végezzük szolgálatunkat, másrészt, magunk is örömmel leljük hivatásunk gyakorlásában. Ezt kívánja erősíteni ez a tanulmányi év és meghirdetett tanfolyamaink.

E tanulmányi év viszont abban is különleges, hogy Lelkész-továbbképző Intézetünk fennállásának húsz évére tekinthet vissza. Az Egyházkerületi Tanács 2002. február 7-én a 14/2022.02.07. számú határozatával hagyta jóvá a Református Továbbképző Intézet felállítását és intézkedett a szervezett lelkész-továbbképzés beindításáról. Azzal a céllal került erre sor, hogy egyházkerületünkben biztosítva legyen a lelkipásztorok és nem lelkési végzettségű gyülekezeti munkatársak, egyházi fenntartású intézmények alkalmazottainak egyházi továbbképzése, illetve kerüljön sor lelkészek és gyülekezeti munkatársak szakmai munkáját segítő kiadványok és segédletek szerkesztésére, magas színvonalon, megfelelő szakmai felügyelet mellett. E kerek évforduló megünneplésének külön szakmai napot szentelünk (2022. szeptember 9-én), de e húsz év során minden meghirdetett kurzusunk tulajdonképpen a fent említett célt szolgálta és szolgálja.

Mint ismeretes, a Lelkészek szolgálatáról és jogállásáról szóló (2013. évi I.) törvény értelmében a lelkész szolgálati joga és kötelezettsége (91.§.d; 104), hogy magát folyamatosan tovább képezze, sőt, ehhez megilleti a szükséges tanulmányi szabadság. Továbbá a lelkészek törzskönyvén fel kell tüntetni (116.§.e) a továbbképzési krediteket. Az elmúlt továbbképzési ciklusban számos szolgálatunk komolyan vette e jogát és kötelezettségét és motiváltan vett részt továbbképző tanfolyamokon. 2018-tól új 6 éves továbbképzési ciklus kezdődött a Zsinat vonatkozó szabályrendelete értelmében. Ez azt jelenti, hogy lelkészeinknek 2018–2024 között újabb 90 kreditnyi továbbképzésen kell részt vennie. Így szeretnénk megszólítani azokat a kollégákat is, akik eddig nem fordítottak kellő időt és figyelmet a továbbképzésre, szeretettel kérjük, hogy vegyék komolyan e szolgálati kötelezettségüket. A képzéseken részt vett lelkésztársak pozitív visszajelzései, élményei és tapasztalatai önmagukért beszélnek. A lelkész-továbbképzésben való részvételünk elsősorban az egyház szolgálatának ügye miatt fontos, de saját ismereteink gazdagodása és lelki épülésünk érdekében is, hiszen a továbbképzések a lelkési közösség megélésének kiváló alkalmai is.

Hívjuk és várjuk tehát a tisztelt Szolgálatársakat meghirdetett tanfolyamainkra, valamint jubileumi alkalmunkra abban a reményben, hogy az új ismeretek és a megosztott tapasztalatok segítenek abban, hogy motiváltan, örömmel és tiszta szívvel folytathassuk szolgálatunkat Isten dicsőségére és egyházunk javára.

Debrecen, 2022. január 30.

Dr. Fazakas Sándor
/egyetemi tanár, intézetvezető/

Gyakorlati tudnivalók

A kurzusokra való jelentkezés határideje: 2022. március 1.
(A határidőn túl jelentkezőknek maguknak kell szállásról gondoskodni.)

A regisztrációs díj befizetése banki átutalás útján teljesíthető. Az átutalást a jelentkezéstől számítva 21 napon belül kell megejteni névvel, címmel, választott képzés kódjával a következő számlaszámmal:

Tiszántúli Református Egyházkerület;
4026 Debrecen, Kálvin tér 17.
11738008–20011428

További információ a Lelkész-továbbképző Intézet munkatársainál
(tovabbk@drk.hu).

Kihelyezett kurzusok

Ígény és egyeztetés szerint lehetőség van az OTKT által korábban már akkreditált képzések különböző helyszíneken és időpontokban történő megtartására is.

Csoportlétszám: minimum 25 fő
Regisztrációs díj: képzésenként változó lehet.

Képzéssel kapcsolatos további tudnivalók és egyeztetés:
Dr. Fazakasné Bartha Zsuzsanna
tovabbk@drk.hu

**Jelentkezés minden esetben
a Lelkész-továbbképző Intézetnél**

Lelkipásztori családi hét

Időpont: 2022. június 20–24.
Helyszín: Berekfürdő, Megbékélés Háza
Tanóra: 0
Szállás, étkezés: A helyszínen fizetendő.

**A jelentkezési lapokat közvetlenül
a Megbékélés Házába kérjük küldeni!**

Kód:
LT*22.1.
(19.7.)

Missziói gyülekezet a 21. században

Előadó:	Dr. Lovas András (lelképásztor, egyházkerületi missziói referens, DM)
Időpont:	2022. március 16–18. (szerda 9 órától – péntek 13 óráig)
Helyszín:	Békéscsaba, Fenyes Hotel
Csoportlétszám:	15 fő
Kreditpont:	15
Regisztrációs díj:	12.000.-Ft/fő

A továbbképzés a helyi gyülekezet küldetését állítja a fókuszba, gyakorlati gyülekezetépítési szempontok, valamint missziológiai reflexió által.

A képzés során először megalapozzuk a missziói gyülekezet fogalmát: milyen perspektívát nyújt gyülekezeti szolgálatunkhoz az, hogy a helyi gyülekezet Isten missziójának részese, valamint, hogy ezt a küldetését egy konkrét helyen, konkrét időben hivatott betölteni. A kontextualizáció szükségét és dinamikáját megértve lépünk tovább a konkrét gyülekezeti szolgálat átgondolása felé. Ezek között a lelkipásztori vezetésre, az evangélizálás és tanítvány képzés folyamatára, valamint a kontextualizált igehirdetésre fektetünk hangsúlyt. A képzésben az előadások mellett csoportmunka, egyéni és közös reflexió segíti az elmélyülést.

Az egyes egységek bővebb kifejtése:

Missziói gyülekezet

Megvizsgáljuk, hogy miért szükséges a mai helyzetben az ún. „missziói gyülekezet” (missional church) teológiai párbeszédbe lépni, és hogyan kapcsolódik ez a helyi gyülekezetben végzett lelkipásztori szolgálathoz. Missziológiai keretet vázolunk fel, az evangélium-egyház-kontextus dinamikus kapcsolatát, amely meghatározza a továbbképzés gyakorlati kérdéseinek misszió-teológiai megalapozását.

Kontextualizáció és teológiai látás

Ahhoz, hogy az evangélium megszólítsa azt a környezetet, ahová Isten bennünket állított, át kell gondolnunk, hogy milyen módon szükséges megfogalmaznunk a Bibliái igazságot itt és most. Ez lehet az alapja annak, hogy a missziói gyülekezet életét, szolgálatát a maga egészében végig gondoljuk. Konkrét eszközt kapunk, amely segítségével a gyülekezetben elkezdhetjük ennek kidolgozását.

Lelképásztori vezetés a missziói gyülekezetben

A lelkipásztor, mint Istentől felhatalmazott vezető helye és szerepe a gyülekezeti látás megfogalmazásában, a presbitériummal való közös vezetésben. Tervezés és a Szentlélek munkája a vezetésben.

Evangélizálás és tanítvány képzés

Hogyan építhetünk fel egy olyan struktúrát, amely a megszólítástól a megtérésre híváson át elvezet a felnőtt hitvallás alkalmáig? Milyen

elemi vannak a mai világban a hitben való formálódásnak?

Milyen gyülekezeti struktúra segíti elő az evangélium által életre hívott közösség megélését, a közösségben való növekedést? Mi a közösség születésében a lelkipásztor szerepe?

Igehirdetés és kontextualizáció

Hogyan szólíthatjuk meg a Bibliához hűséges, Krisztus-központú igehirdetéssel a mai, szekularizált embert?

Ajánlott irodalom:

- BARTHOLOMEW, Craig G. – GOHEEN, Michael, W.: *A nagy történet. Hogyan találjuk meg a küldetésünket a Biblia elbeszélésében?*, Budapest, Kálvin Kiadó, 2018.
- KELLER, Timothy: *Gyülekezet a központban. Evangéliumi szolgálat a városban*, Budapest, Harmat Kiadó, 2019.
- KREIDER, Alan: *The Change of Conversion and the Origin of Christendom*, Harrisburg, Trinity Press International, 1999.
- LOVAS András: „A keresztény ember identitása”, elérhető: <http://www.reformatus.hu/data/siteattachments/2/2014/3/9/Lovas%20András%20A%20keresztény%20ember%20identitása.pdf>
- NEWBIGIN, Lesslie: *Evangélium a pluralista társadalomban*, Harmat Kiadó, Budapest 2006.

Komplex stresszkezelő- és kommunikációs készségfejlesztő tréning

(WILLIAMS ÉLETKÉSZSÉGEK PROGRAM: WÉK)

Előadó:	Dr. Szászi Andrea (lelképásztor, vallásanár, pszichopedagógus, okleveles WÉK facilitátor, katechetikai igazgatóhelyettes RPI)
Időpont:	2022. március 28. és április 27. (2x1 napos képzés)
Helyszín:	Debrecen
Csoportlétszám:	15 fő
Kreditpont:	12
Regisztrációs díj:	12.000.- Ft/fő

Célkitűzés:

2022 a katechézis éve az MRE-ben. Az év egyik, MRE Zsinat Elnöksége által meghatározott irányvonala a mentálhigiénés támogatása mindazoknak, akik a hittanoktatásban részt vesznek. Ez a képzés ebbe a témakörbe illeszkedik be.

A mindennapi életünk szerves része a stressz. Ahhoz, hogy hatékonyak legyünk és eredményesek a szakmai életünkben, fontos, hogy önmagunkkal is dolgozzunk, és ne csak a hittanórán használható ötlektárunkat bővítsük, hanem a saját testi-lelki egészségünkre is odafigyeljünk. Ennek lehetősége, ha folyamatosan bővítjük azt az eszköztárat, mely segít megküzdenni a mindennapi stresszrel és megoldási lehetőségeket kínál a nehezebb élethelyzetekben. Ennek az esz-

Tankönyvem a szolgálatom – a reflektálás jelentősége a lelkipásztor szolgálatában

Előadó:	Dr. Kiss Jenő (egyetemi tanár, Kolozsvár)
Időpont:	2022. május 2– 4.
Helyszín:	Berekfürdő, Megbékélés Háza
Csoportlétszám:	15 fő
Kreditpont:	15
Regisztrációs díj:	12.000.- Ft/fő

Lelkipásztori szolgálatunk intenzitása és sokasága többnyire a felületen tart minket, és emiatt sokszor szenvedünk. Lehetőség az elmélyülésre szakkönyvek alapos tanulmányozása által csak ritkán, és sokszor csak keveseknek adatik. Hála Istennek kéznél van egy hozzáférhető és könnyen használható ‘tankönyv’: a saját szolgálatunk, amely reflexió segítségével a (tovább)tanulás forrásává és eszközévé válhat. Ugyanis azáltal, hogy átgondoljuk a már elvégzett szolgálatot, egyfelől rátalálunk a gyakorlat teológiai alapjaira, ami által a teológiai elmélet életre kel, a gyakorlat pedig elméleti alapzatra kerül; másfelől belátunk a gyakorlatba, és így felfedezzük abban a mélységet, a Szent Lélek munkáját és az erősségeinket, illetve a felszint, a Lélek hiányát és az elégtelenségeinket. Hála ébred bennünk azért, ami van és akik vagyunk, és vágy támad az iránt, ami hiányzik, illetve amivé még lehetünk. Megerősítő elégedettség és tovább lendítő szenvedély ver gyökeret bennünk, ami megőrzi az elfaltságtól és a kiüresedéstől.

A továbbképzőn megismerkedünk a reflektálás elvi alapjaival, szerepével, céljával és menetével. Egyben gyakoroljuk is a reflektálást prédikáció(k) átgondolásával. Kisebb idői, érzelmi és szellemi távolságból indulva újra bejárjuk az utat, amelyen eljutottunk a textushoz, és alapigétől az üzenethez, az üzenettől a prédikációhoz és a prédikáláshoz, és megkeressük a prédikáció és a prédikálás utözöngéit önmagunkban és a gyülekezeti tagokban, illetve a gyülekezetben. Eközben megalapozzuk, formáljuk és erősítjük a reflektálás készségét azzal a céllal, hogy később önállóan is képesek legyünk rá egymagunkban, vagy szolgatársi csoportban, és így folyamatosan tápláljuk a megerősítő elégedettséget és a tovább lendítő szenvedélyt.

Ajánlott irodalom:

PIPER, Hans-Christoph: *A kommunikáció tanulása a lelkigondozás és prédikálás terén: egy pásztorálteológiai modell*, Debrecen, DRHE Gyakorlati Teológiai Tanszéke, 1999.

ENGEMANN, Wilfried: *Grundfragen der Predigt*, Leipzig, Evangelischer Verlagsanstalt, 2006, 345–387.

köztárnak a bővítésében ad segítséget ez a komplex stresszkezelő- és kommunikációs készségfejlesztő tréning.

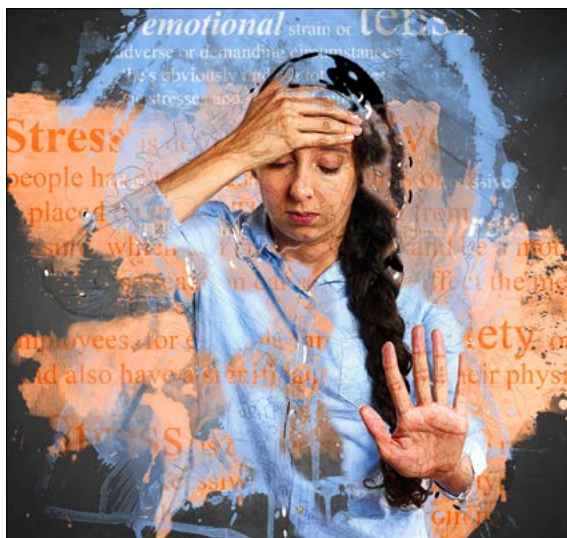
A WÉK program magatartástudományi és magatartásorvoslási alapokon áll, megalapozott, tudományosan elfogadott módszereket és gyakorlati ötleteket hoz 10 témában, amelyek a mindennapi életben hasznos készségek fejlesztését segítik. Hazánkban csaknem 15 éve van jelen a program, de nemzetközi szinten közel 30 éve használják az USA-ban, Németországban, Észak- és Dél-Amerika különböző területein. A hatékonyságáról külföldi és nemzetközi kutatások is születtek, mivel 10 olyan készség fejlesztése áll a középpontban, amelyek egyszerűek, segítik az önismeret és a tudatosság növekedését, mindennapi életben alkalmazhatók, támogatják a saját magunk és mások viselkedésének jobb megértését, illetve a mindennapi konfliktusok hatékony kezelését.

Témái: Helyzetelemzés és tudatos reagálás, levezető és feszültségoldó készségek, önérvényesítési technikák, nem-et mondás technikái, kreatív problémamegoldás, hatékony beszéd, figyelmes hallgatás, empátia gyakorlatok.

Megjegyzés: A Williams ÉletKészségek® Program magyarországi alkalmazására kizárólagosan a Selye János Magyar Magatartástudományi és Magatartásorvoslási Társaság jogosult, önállóan csoportokat csak okleveles facilitátorok vezethetnek.

Ajánlott irodalom:

STAUDER Adrienne – BALOG Pirooska – KOVÁCS Mónika – SUSÁNSZKY Éva: A Williams ÉletKészségek® stresszkezelő és pszichoszociális készségfejlesztő program magyar adaptációja és 10 éves tapasztalatai, in: *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika* 17 (2016/2). http://www.eletkeszessegek.hu/stressz_publikacio.htm

Kód:
LT'22.4.
(21.6.)**Hittapasztat, spirituális élmény és életvitel**

Előadók:	Dr. Fazakas Sándor (egyetemi tanár, DRHE) Dr. Kállai Imre (lelkész, pszichiáter, doktorandusz, DRHE) Porkoláb András (lelkész, doktorandusz, DRHE)
Időpont:	2022. május 16–18.
Helyszín:	Beregdaróc, Hét Csillag Konferencia Központ
Csoportlétszám:	20 fő
Kreditpont:	15
Regisztrációs díj:	12.000.- Ft/fő

Napjainkban egyre határozottabb igény jelentkezik a hittapasztatok és spirituális élmények megélése iránt. Kegyességi és lelki alkalmak, hitmélyítő tréningek, spiritualitást ígérő alternatív formák alapján keresi a teológus, a lelkész, az egyháztag és az egyházi kötődés nélküli ember a vallásos élmény jelentőségét saját életvezetése, életstílusa és testi-lelki harmóniája számára. A spirituális élmény intenzív hatással bír mind az egyénre, mind a közösségre nézve. Ezen intenzív hatás teológiai és pszichológiai megközelítése kihívásokkal teljes, ugyanakkor a lelkészi szolgálat elkerülhetetlen eleme az ezen élmények feldolgozása, teológiai interpretációja.

A tanfolyam során arra vállalkozunk, hogy egyrészt feltárjuk a reformátori teológia hittapasztatlaltal és (helyesen értelmezett) misztikával kapcsolatos gyökereit és tanítását, s azt mai helyzetünkben értelmezzük. Másrészt megvizsgáljuk, milyen hatással van a helyesen értelmezett hittapasztat és kegyesség a hit hétköznapiokban való megéléséhez (ethosz).

A következő kérdéseknek járunk utána: milyen volt Luther hittapasztalata (misztikája), Kálvin kegyessége, Bullinger vagy éppen az újkor nagy teológusainak hitbizonyossága? Mit jelent a kontemplatív életstílus reformátori értelmezésben? Milyen sajátosságokat mutat a „megtapasztalás”, a meditáció és szemlélődés teológiai reflektálása a teológia-történet során (pl. istentiszteleti énekek, imádságok, lelki gyakorlatok terén stb.) Mit jelent: reformátori misztika? Milyen hatása van (pozitív vagy negatív vonatkozásban) a spirituális élménynek az ember pszichés állapotára? Hol a helye a megtapasztalásnak az egyház életében, az istentiszteleten, kegyességi alkalmain és ez hogyan hat ki az életvitelre stb.?

Az előadások és ezzel járó közös munka a fenti kérdések multidiszciplináris megközelítéséhez és az eredmények hétköznapi életbe való integrálhatóságához kíván segítséget nyújtani.

Ajánlott irodalom:

FAZAKAS Sándor: Isten szuverenitása és az ember szabadsága. Karl Barth teológiájának innovatív ereje a mai magyar református egyház és teológia számára, in: *Collegium Doctorum* 14 (2018/2), 111–129.

FAZAKAS Sándor: A vigasztalás jelentősége az imádságban, in: *Igazság és Élet* 13 (2019/3), 578–583. http://lelkesztovabbkepzo.de.dipage.hu/modul/igazsageset/2019_3/20_kitekintes_fazakas.pdf

KÁLLAI Imre: Szekuláris közösségek a gyülekezetek világában. A vasárnapi gyülekezet mozgalom, in: *Igazság és Élet* 13 (2019/3), 584–594. http://lelkesztovabbkepzo.dedipage.hu/modul/igazsageset/2019_3/21_kitekintes_kallai.pdf

KOPP Mária–SZÉKELY András–SKRABSKI Árpád: Vallásosság és egészség az átalakuló társadalomban, in: *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika*, 5 (2004/2), 103–125. <http://real.mtak.hu/58483/1/mental.5.2004.2.1.pdf>

PORKOLÁB András: Hittapasztat a reformátori teológiában, in: *Collegium Doctorum* 16 (2020), megjelenés alatt.

GÖRFÖL Tibor: A keresztény misztika néhány problémája, in: *Vigília* 80 (2015/7), 488–497.

Lelkésztovábbképzés – összeköt, inspirál, perspektívát ad*Húsz éves a Tiszántúli Református Lelkésztovábbképző Intézet*

Előadók:	Dr. Fekete Károly (püspök, egyetemi tanár DRHE), Dr. Fazakas Sándor (egyetemi tanár DRHE), Dr. Gaál Sándor (egyetemi docens DRHE), Dr. Szabó Lajos (ny. egyetemi tanár EHE) és mások
Időpont:	2022. szeptember 9.
Helyszín:	Debrecen, Református Kollégium díszterme
Csoportlétszám:	korlátozás nélkül, de regisztrációhoz kötött
Kreditpont:	6
Regisztrációs díj:	2.000.-Ft/fő

A lelképásztori szolgálat egyházunkban az utóbbi 20-30 év során meglehetősen átalakult, sokrétűgűvé, egyúttal komplexebbé vált. Tartalma továbbra is a Szentírás üzenetének, mint Isten kijelentésének hirdetése, valamint a keresztény hagyomány közvetítése az emberi élethelyzetekre tekintettel – de az élethelyzetek sokfélesége, a társadalmi átalakulások, a kommunikáció megváltozása újabb és újabb kihívások elé állítja a szolgatársakat. Teológiai ismeretek elmélyítése, alkalmazásuk módszertani kérdéseinek elsajátítása, szociális és kommunikatív kompetenciák állandó fejlesztése nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a lelképásztorok egyrészt hatékonyan végezzék szolgálatukat, másrészt maguk is örömet leljék hivatásuk gyakorlásában. Ezt hivatottak segíteni a lelkésztovábbképző tanfolyamok és alkalmak, amelyek jelenlegi szervezett formája Tiszántúlon immár 20 évre tekint vissza.

2002-ben, azaz húsz évvel ezelőtt alakult meg a Tiszántúli Református Lelkésztovábbképző Intézet, amelynek folyamatos munkájára

Kód:
LT'22.5.

jubileumi ünnepi szimpózium keretében szeretnénk emlékezni és a közös szolgálatért hálát adni. Az egynapos konferencia során – amely továbbképző alkalmaként is szerepel képzési kínálatunkban – előadások és csoportos műhelyfoglalkozások keretében kívánunk reflektálni az említett változásokra, közösen keresve a lelkeszi szolgálat megélésének kreatív, dinamikus, a Lélek ereje által inspirált feltételeit. Különösképpen a lelkeszi szerepkörök tartalma, azok változásai és egymáshoz való viszonyuk vizsgálata képezi a konferencia témáját (a lelkesz, mint igehirdető, mint liturgus, lelkigondozó, tanító, egyház- illetve gyülekezetvezető, erkölcsi véleményformáló, közéleti személység stb.). Az alkalom részletes programját intézetünk honlapján és egyéb kommunikációs csatornákon közöljük.

Harag és agresszió keresztyén közösségeinkben, mint esély és veszély

(a haragban rejlő energia nyújtotta lehetőségek vertikális és horizontális terekben, kiemelten az iskola világában)

Előadók:	Dr. Kis Klára (lelkész, egyetemi adjunktus DRHE) Dr. Arany Erzsébet (főiskolai docens DRHE)
Időpont:	2022. szeptember 19–21.
Helyszín:	Berekfürdő, Megbékélés Háza
Csoportlétszám:	15 fő
Kreditpont:	15
Regisztrációs díj:	12.000.- Ft/fő

Az egyre inkább narcisztikussá váló társadalomban megnövekszik az emberi kapcsolatokat veszélyeztető sűrűlódási felület, ami nem hagyja érintetlenül egyházunkat sem. Közösségeink (gyülekezetek, rétegalkalmak résztvevői, ifjúsági körök, hittan csoportok) konfliktusoknak való kitettsége azonban sajátosan keresztyén vonásaik okán is kiemelt figyelmet érdemel;

- mert ezekhez a közösségekhez nagy nyitottsággal, bizalommal, magas elvárásokkal (ideálok) közelednek az emberek, ami nagyon sérülékennyé teszi őket.
- mert egy ilyen közösségben való sérülés a hit krízisévé is válhat.
- mert a horizontális viszonyokban keletkező konfliktusokat a mélyben hamis istenkép is mozgathatja.
- mert gyülekezeti és egyéb közösségeink kifejezetten alkalmasnak tűnhetnek a gyermekkori deficitből származó projekciók kiélésére.
- mert a „spirituális bypass”-ok, rövidzárlatos megoldások elmélyítik az egyén és közösség válságát, növelik a feszültséget.
- az erőltetett harmóniatörekvések megfosztanak azoktól a tanulólhelyzetektől, melyekben gyakorlatra tehetnénk szert konfliktusok feloldása terén.
- mert szakmai kérdések emberi problémákká válhatnak, illetve a szakmaiság áldozatává válik a kezeletlen kapcsolati konfliktusoknak.

Célok:

- szemléletváltás: az agresszió moralizálástól mentes megközelítése, a harag, mint fedőérzelem sokféle üzenetének megismerése,
- tudatosítás: rálátás saját működésünkre, indulatok, belső folyamatok, automatizmusok beazonosítása, önismeret fejlesztése,
- változás-menedzsment: szituációkezelés jézusi minták mentén, új attitűd, és erőszakmentes, segítő kommunikáció gyakorlása.

Módszerek:

- bibliai történetek feldolgozása; zsolnármeditáció
- frontális előadás
- csoportmunka
- vita, disputa
- önismereti gyakorlatok
- dilemmatörténetek
- szituációs játékok; kommunikációs gyakorlatok
- szépirodalmi elemek beemelése; filmelemzés
- saját, hozott történetek közös elemzése

Tematika:

1. Az agresszió fogalma és jelensége a humán tudományok tükrében
2. Az erőszak megjelenése a biblikumban
3. Az iskola világa, mint az erőszak megnyilvánulásának sajátos tere, az agresszív gyermek
4. Az agressziót mérséklő iskolai légkör, tanulás-szervezési formák és nevelői magatartás
5. Krízisek-válaszok, frusztráció tolerancia
6. Segítő kommunikáció az indulatkezelés szolgálatában
7. A mediáció lehetőségei
8. Asszertivitás
9. EMK (Erőszak-Mentes-Kommunikáció), mint erőszak prevenció és konfliktuskezelés
10. A hatékony fegyverkezés kérdései

Ajánlott irodalom:

- ARONSON, Elliot: *Columbine után. Az iskolai erőszak szociálpszichológiája*, Budapest, Ab Ovo Kiadó, 2009.
- BECK, Aaron T: *A gyűlölet fogságában*, Budapest, Háttér Kiadó, 2001
- BERNE, Erick: *Játszma nélkül*, Budapest, Háttér Kiadó, 2013, 145.
- BUDA Béla: *Empátia*. Budapest, Urbis Kiadó, 2006.
- BUDA Mariann: *Az iskolai erőszak megelőzése és kezelése*, Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó, 2015.
- HERMAN, Judith: *Trauma és gyógyulás?* Budapest, Háttér Kiadó – Kávé Kiadó – NANE Egyesület, 2003.
- NELSEN, Jane: *Posztív fegyverkezés*, Budapest, Reneszánsz Kiadó, 2013
- ROSENBERG, Marshall B.: *A szavak ablakok, vagy falak. Az erőszakmentes kommunikáció*. Budapest, Agykontroll Kft., 2001.
- WINKLER Márta: *Örömmel nevelni*, Szombathely, Savaria University Press, 2016.

Kód:
LT*22.7.
(16.1.)

A lelkipásztori beszélgetés

Előadó:	Dr. Kis Médea (lelkipásztor, pszichológus, mentálhigiénés szakember, szupervízor, coach, a TTRE Pasztorációs Intézet munkatársa)
Időpont:	2022. október 10–12.
Helyszín:	Berekfürdő, Megbékélés Háza
Csoportlétszám:	15 fő
Kreditpont:	15
Regisztrációs díj:	12.000.- Ft/fő

A lelkész lelkigondozói tevékenysége hasonlóan igehirdetői, hitoktatói, közösségszervezői feladataihoz, olyan készségek használatát igényli, melyek megléte nem magától értődő, amelyek azonban elsajátíthatóak, fejleszthetők. A megalapozott teológiai tudás mellett tehát nem csupán korábbi személyes adottságaira van ráutalva gyülekezeti, intézményi munkája során, hanem szert tehet egy új, belső eszköztára is. Jelen továbbképzés interaktív jellegű, a hivatásgyakorlás során előálló lelkigondozói kihívásokra reagál a tapasztalati tanulás módszerét alkalmazva.

Tematika:

A segítő beszélgetés elemi technikája azon alapvető eszközök ismeretére épül, melyek segítségével a lelkipásztor nagyobb biztonsággal lehet jelen lelkigondozói szituációkban, és biztonságban érezheti magát a segítségére ráutalt is: a krízisben lévők, útkeresők, veszteséggel élők elfogadottnak, megértettnek élethet meg önmagukat, megerősödve folytathatják útjukat.

A kurzus során gyakorlandó módszeres beszélgetésvezetés olyan lelkipásztori viszonyulás kifejlesztését és alkalmazását jelenti, amelynek már kezdeti lépései is szemléletformálóak lehetnek. Arra építünk, hogy a lelkipásztor bízik a hozzá forduló fejlődőképességében, ugyanakkor pontosabban lesz képes követni saját érzelmeit, belső érzeteit is. Önreflektivitása növekedésének köszönhetően egyre kevésbé téved majd olyan ösvényekre, ahonnan nehéz a visszatérés. Az öncélú kommunikáció csapdája felismerhetőbb lesz, a segítő beszélgetés hatékonysága növekedik.

A kurzus résztvevője megbarátkozik a kommunikáció kereteinek fontosságával, a hiteles és empatikus visszajelzés ismérveivel, tudatosabban kezeli saját kompetenciahatárait. E kifejezetten gyakorlatorientált képzés a módszer kipróbálása közben szerzett közvetlen tapasztalatok, kérdések megvitatása által annak a saját lelkigondozói praxisba beépülését segíti.

Főbb témakörök:

- fogalmi tisztázás: a lelkipásztori/ lelkigondozói/ segítő beszélgetés;
- a segítő beszélgetés legfőbb hatótényezői;
- a segítő, speciálisan a lelkipásztor hivatásából adódó alapkompenciái és annak határai;

- az önreflektivitás mibenléte: a lelkipásztori beszélgetést megelőzően, közben, ill. annak lezárultával;
- a keretek–határok és a kérdések–kérdézés szerepe, jelentősége;
- a lelkipásztori attitűd, mint orientációt jelentő, gazdagítható eszköztár;
- aktualitások: amikor a lelkész és a gyülekezeti tag hasonlóképp terhelődik meg (veszteségek, izolálódás, munka és magánélet bizonytalan egyensúlya, vírushelyzet, stb.)
- spiritualitás: a református keresztyén hit erőforrásként értelmezése a segítő kapcsolatban;
- a hivatásgondozás és szakmai szupervízió lehetőségei, szerepe a másodlagos megterhelődés enyhítése szempontjából.

A résztvevők lehetőség szerint hozzanak magukkal egy felidézhető, korábban lefolytatott beszélgetésről szóló jegyzetet („jegyzőkönyvet”, nevek és beazonosíthatóság nélkül), melynek feldolgozása közben rátekinhetnek erősségeikre és fejlesztendő készségeikre, valamint megszilárdíthatják új szemléletüket. A segítő beszélgetés általános és legfőbb hatótényezőinek tudatos alkalmazása növeli a lelkipásztor kompetenciaérzését, hivatásszeretét, miközben ő maga Isten aláztosabb és kifinomultabb eszközzé válhat.

Ajánlott irodalom:

- FABER, Hejje – SCHOOT, Ebel van der: *A segítő beszélgetés (Pszichoterápiás és Mentálhigiénés szemléletformáló füzetek)*, Budapest, MPI Pszichohigiénés Munkacsoportjának kiadványa, 1987.
- GYÖKÖSSY Endre: *Magunkról magunknak*, Budapest, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, 1986.
- HÉZSER Gábor: *Miért? Rendszermélt és lelkigondozói gyakorlat*, Budapest, Kálvin Kiadó, 2001.
- TRINGER László: *A gyógyító beszélgetés*, Budapest, Semmelweis Kiadó, 2005.

A kazuália teológiája és gyakorlata 3.*Rendkívüli helyzetek, váratlan alkalmak*

Előadók:	Dr. Fazakas Sándor (egyetemi tanár DRHE) Dr. Szabó Lajos (ny. egyetemi tanár EHE)
Időpont:	2022. október 17–19.
Helyszín:	Beregdaróc, Hét Csillag Konferencia Központ
Csoportlétszám:	20 fő
Kreditpont:	15
Regisztrációs díj:	12.000.- Ft/fő

A teológiailag jól értelmezett, körütekintő módon előkészített és életszerűen vezetett kazuális gyakorlat nagy áldás lehet a gyülekezet életében. Ezen alkalmak (is) arról tehetnek bizonyosságot, hogy bár a gyülekezet tagjainak élethelyzetei változnak, rendkívüli helyzetek állhatnak elő, változatlan az igény, hogy az élet fordulópontjait, megrendítő vagy örömteljes alkalmait Isten színe előtt tudjuk, ehhez az Ő jelenlétét kérjük, és várjuk.

Az egyre inkább bővülő és rendkívüli „alkalmak” során is Isten jelenlétéről, erejéről, gondviselő szeretetéről, megtartó kegyelméről, áldásáról kell bizonyosságot tennünk – de hogyan? Mi történjen akkor, amikor a kazuális istentisztelet fókuszában álló élethelyzet eltér az eddig megszokott, az egyház rendjében hagyománnyal bíró alkalmak (mint pl. temetés, házasságkötés) jellegtől, és létjogosultságot követel magának: hol van Isten a balesetben, természeti csapás idején, a veszteségek feldolgozásában, a váratlan, de emberi egzisztenciát megrendítő eseményekben? Hogyan tud az igehirdetés tényleges segítséget, támogatást nyújtani a nehéz élethelyzetben? Mit tud adni egy egyházi szolgálat a liturgiájában és a beszédében ma annak az embernek, aki „kiszolgáltatottá”, „megpróbálttá” válik egy-egy élet-esemény kapcsán, és nincsen igazi kapaszkodója lelki értelemben.

Mi a szerepe az egyháznak és a lelkipásztoroknak a nemzeti ünnepeken, vallási-egyházi jelenléte igénylő közéleti eseményekben? Ilyenkor is az Evangélium hirdetése kerül a középpontba, de a megszokott gyülekezeti keretek és megszokott élethelyzetek határait meghaladó módon. Ahhoz, hogy ne a tanáctalanság, a magára hagyatottság, kiszolgáltatottság érzése terhelje meg e szolgálatokra való készülést vagy az alkalmak utóízét, megfelelő teológiai tájékozottságra és gyakorlati megoldások, új minták ismeretére van szükség. Ebben kíván elvi és gyakorlati segítséget nyújtani a képzés (mintegy a korábbi kazuális szolgálatokat tematizáló lelkész-továbbképző tanfolyamoknak folytatásaként).

Ajánlott irodalom:

FAZAKAS Sándor: Bármilyen elhangozhat? Az igehirdetés felelőssége, in: Szabó Lajos (Szerk.): *Homiletika ökumenikus palettán – Együttgondolkodó előadások az igehirdetésről*, Budapest, Luther Kiadó, 2013, 53–67.

HÉZSER Gábor: *Pasztorálszociológiai szempontok az istentisztelet útkereséséhez. Elméletek és gyakorlati lehetőségek*, Budapest, Kálvin János Kiadó, 2007.

JOSUTTIS, Manfred: *A lelkész más*, Kolozsvár, Exit Kiadó, 2017 (különösen a 6. fejezet).

NAGY István: *A kazuális homiletika*, Nagykovács, 2004.

SEFCSIK Zoltán: *Kazuális szolgálatok*, in: Szabó Lajos (szerk.): *A közösségépítő lelkész*, Budapest, Luther Kiadó, 2010, 165–178.

SZABÓ Lajos: Boldogságkeresés „főállásban”? Az evangélikus lelkészi hivatás egységese és szépsége, in: *Lelkipásztor* 2021/10. szám 379–385.

Ünnepek, kázusok, alkalmak, in: Fekete Károly – Literáty Zoltán – Steinbach József (szerk.): *Igehirdetők kézikönyve*, Budapest, Kálvin Kiadó, 2021, 373–515.

Liturgiai lehetőségek és istentiszteletKód:
LT*22.9.

Előadók:	Dr. Fekete Károly (püspök, egyetemi tanár DRHE) Dr. Pap Ferenc (egyetemi tanár KRE) Dr. Kovács Krisztián (egyetemi adjunktus DRHE)
Időpont:	2022. november 4. és november 21. (2x1 napos képzés)
Helyszín:	Debrecen
Csoportlétszám:	20 fő
Kreditpont:	12
Regisztrációs díj:	12.000.- Ft/fő

Úgy tűnik, egyre nagyobb igény mutatkozik arra, hogy a református istentisztelet eddigi „hagyományosnak” nevezett liturgiáját újragondoljuk, s a reformátori sajátosságokat figyelembe véve, a református teológiai meghatározottságokat szem előtt tartva továbbformáljuk. Erre mind a lelkipásztorok, mind az egyházzenészek, mind a teológusok, mind pedig a gyülekezeti tagok részéről egyértelmű nyitottság mutatkozik. Különösen az új református énekeskönyv megjelenésével és az alternatív spirituális gyakorlatok elterjedésével kapcsolatban merülnek fel újabb és újabb kérdések a hit egyéni és közösségi megélésével kapcsolatban, amely nagymértékben érinti a gyülekezet istentiszteletének közös megünneplését.

A kétszer 6 órás kurzus során több perspektívából közelítünk az istentisztelet liturgiájának átgondolása és szakmailag kompetens, teológiailag korrekt megformálása felé, ökumenikus kitekintéssel és teológián belüli interdiszciplinaritással.

Témák:

- Az egyházi év és a benne rejlő lehetőségek az istentiszteletre nézve

- A református istentisztelet sajátosságai és formálhatósága
- Reformátori örökség és mai alkalmazhatóság
- A perikóparend és az istentisztelet liturgiája
- Egyházzenei, liturgiai lehetőségek az új református énekeskönyv kapcsán
- Alternatív istentiszteleti formák az egyházi évben és alternatív istentiszteleti elemek

Ajánlott irodalom:

- GRÜN Anselm – REEPEN, Michael: *Gyógyító egyházi év*, Pannonhalma, Bencés Kiadó, 2015
- HAFENSCHER Károly: *Liturgia*, Budapest, Luther Kiadó – Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Egyházzene Tanszéke, 2010.
- PAP Ferenc: *Az egyházi év*, Budapest, KRE – L'Harmattan, 2017.

„Nem bocsátalak el, amíg meg nem áldasz engem.” 1Móz 32,27

Az áldás jelentősége az istentiszteleten - az áldás jelentősége az ember fejlődésében *Svájci-magyar továbbképzés lelkésznek részére*

Előadók:	Dr. Csoma Judit (lelképásztor, Berekfürdő) Elke Rüegger (lelképásztor, Zürich) Karin Baumgartner (lelképásztor, Schaffhausen) Meghívott előadó: Fekete Zsuzsa, média szakember
Időpont:	2022. november 7–10. (hétfő vacsorától – csütörtök ebédig)
Helyszín:	Berekfürdő, Megbékélés Háza
Csoportlétszám:	15 fő
Kreditpont:	20
Regisztrációs díj:	15.000.- Ft/fő

Nap, mint nap köszöntjük egymást: Áldás békesség! Ahol egyházi iskola van, ott napjában többször is elhangzik: Áldás békesség! Minden istentiszteletet azzal fejezünk be, hogy áldásra emeljük a kezünket és a Szentírás áldásainak egyikével bocsájítjuk el a gyülekezetet. Mit közvetítünk ilyenkor? Hogyan tesszük ezt? Szükséges-e, hogy a testbeszédünkre is figyeljünk? Egyáltalán igehirdetés, az istentiszteleti liturgia végzése közben szükséges-e, hogy arra is figyeljünk, hogy a kimondott szavainkat alátámasztja-e a hanghordozásunk, a viselkedésünk?

Az áldás továbbadása munkaköri feladatunk, vagy ennél több? Csak, mint lelkészek áldhatunk, vagy megáldhatja szülő a gyermekét, testvér a testvérét?

Tudunk-e áldást kérni, el tudjuk-e fogadni, életünk részévé válik-e az áldás? Átérezzük-e az áldás erejét? Esetleg ez nem is szükséges?

„Kimondott szóval, üdvhozó erőt közvetíteni, valakit üdvhozó erő hordozójának nyilvánítani, azaz magasztalni, valakit üdvhozó erő

hordozójává tenni.” – olvassuk a Keresztény Bibliai Lexikon áldás címszavánál. Mit jelent ez teológiaiilag az áldó számára, és mit a megáldottnak?

A kérdést mélyrehatóbb módon teológiaiilag megalapozottan szeretnénk feldolgozni, személyre szabott tanáccsal.

A továbbképzésre magyarországi és határon túli lelkészeknek jelentkezését várjuk.

*Tiszántúliaiának jelentkezését a Lelkésztovábbképző Intézetnél.
Érdeklődni lehet: csomajuditmargit@gmail.com és +36-30-68-11-960*

Az Istenre hagyatkozás, az elengedés gyakorlata *Lélektani önismereti műhely*

Előadó:	Dr. Mézes Zsolt László (lelkész, mentálhigiénés szakember DRHE)
Időpont:	2022. november 14–17.
Helyszín:	Beregdaróc, Hét Csillag Konferencia Központ
Csoportlétszám:	15 fő
Kreditpont:	20
Regisztrációs díj:	15.000.- Ft/fő

E képzés során főbb tudatfolyamataink - érzések, gondolkodás és az akarat - természetével és kezelésével foglalkozunk. Működésük megértése azért nélkülözhetetlen, mert alapvetően ezek révén kapcsolódunk a Teremtőhöz, a világhoz, életünkhöz, vallásos cselekedeteink végzéséhez.

Mindannyian lehejtünk már olyan helyzetben, hogy egy érzést, vagy gondolatot tovább gondoltunk, mint szerettünk volna. Ezek elengedésének gyakorlása mellett azokat a lelki és spirituális erőforrásainkat tudatosítjuk, amelyek az Istenre hagyatkozásban is segítségünkre lehetnek.

Az Istenre való ráhagyatkozásnak, más szavakkal az Úrnak szóló felajánlásnak a hátterében az áll, hogy maga az emberi élet, és minden, amije van, az Isten tulajdona, ezért azokkal neki tartozik. Az Ószövetségben olvassuk, hogy javaiból az ember áldozatot köteles felajánlani, általában a javak legjavát (Neh 10,38; Ez 44,29). Az evangéliumban pedig a „Legyen meg a Te akaratod” (Mt 6,10) igéjében ragadható meg ez. De hogyan kell ezt művelni? Hogyan adható fel Istennek mindaz, ami az életünk, ami szenvedésünk, ami nehézségünk, vagy éppen, ami örömünk, hálaunk? Hogyan kell, vagy lehet Jézus imájába beleegyeznünk?

Az imádság, vagyis az Istenhez közeledés ezt hivatott tudatosítani emberségünk felől. Ehhez a lélektan – korábban a személyes lélek

Kód:
LT*22.11.

Kód:
LT*22.10.

működésének ismerete, modern korunkban pedig a lélek és személyiség ismeretének tudománya, a pszichológia – az emberi tudattal kapcsolatos vizsgálatait révén olyan módszereket elevenített meg, amelyek ott rejtőznek a spiritualitásban is, de a ma keresztény embere nehezen tud hozzájuk férni. A műhely e kettőt ötvözi. A spiritualitás oldaláról megvilágítja a „Vesd az Úrra terhedet” (Zsolt 55,23) megvalósítását. A lélek és a személyiség oldaláról pedig a mindennapi életben nehézséget okozó érzések és gondolatok kezelésére ad eszközöket. A képzés témája a spiritualitás felől nézve a ráhagyatkozás, az Istennek való felajánlás, a világi oldalról pedig az elengedés, érzéseink és gondolataink kezelése.

A képzés sajátélmény-tapasztalaton alapul, de nem kell konkrét élethelyzetet, megtörtént eseményt a csoportba hozni, hanem elsősorban azok által kiváltott érzésekkel dolgozunk. Életünkben ugyanis sokszor érzéseink feldolgozása a legnagyobb kihívás. Ezt tesszük tudatosabbá olyan technikákkal, amelyek némi gyakorlással élethelyzeiteink kezelésében segítenek, ugyanakkor Istenre való ráhagyatkozásunkat és Istenkapcsolatunkat tovább mélyíthetik.

Ajánlott irodalom:

MÁTÉ GÁBOR: *A test lázadásra – Ismerd meg a stresszhetetőségeket*, Budapest, Open Books, 2021.

HAWKINS, DAVID R.: *Elengedés. Az önátadás útja*, Budapest, Filosz, 2014.

MUSTÓ PÉTER: *Megszeretni, ami a tiéd*, Budapest, Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya, 2014.

Inspiráció a bibliai hagyományban

Képzésfelelős: Dr. Kustár Zoltán (egyetemi tanár, DRHE)

Előadók: Dr. Adorjáni Zoltán, Dr. Balogh Csaba, Dr. Czigliányi Zsolt, Dr. Fabiny Tamás, Dr. Gyurkovics Miklós, Dr. Hafenschér Károly, Dr. Hanula Gergely, Kocsi György, Dr. Kránitz Mihály, Dr. Kustár Zoltán, Dr. Martos Levente Balázs, Dr. Oláh Zoltán, Dr. Peres Imre, Dr. Zsengellér József.

Időpont: 2022. november 10–11.

Helyszín: Debrecen, Református Kollégium

Csoportlétszám: 20 fő

Kreditpont: 8

Regisztrációs díj: 6.000.- Ft/fő

A képzés keretében az érdeklődők a Both Antal Teológiai és Kulturális Alapítvány által szervezett „Inspiráció a bibliai hagyományban” című kétnapos ökumenikus konferencián vehetnek részt.

A bibliai könyvek inspiráltsága/sugalmazottsága a keresztény hit egyik fontos tanítása, amely azt hivatott kifejezni, hogy bár a bibliai könyvek az emberi szerzőség és szerkesztettség nyilvánvaló jeleit mutatják, végső szerzőjük – a Szentlélek „együthathatóságát” – maga Isten. Ám a mai kor embere a felvilágosodás hatására hajlamos a Bibliát csupán emberi alkotásnak kezelni, a posztmodern érték-fragmentálódás alapján pedig azt a sok között „csak egy véleménynek” tekinteni, s e nézetét az „irott ígéről” a „hirdetett ígére” is átvinni.

A konferencia célja az, hogy az inspiráció-tan bibliai alapjait vizsgálja meg: hogyan vélekednek a prófétai kijelentés, illetve a szent iratok isteni eredetéről maguk a bibliai könyvek, és hogyan képzelték el maguk a próféták, majd ígéhirdetésük hagyományozói az emberi és az isteni szerző „együthathatását”. Az előadások a prófétai könyvek, a deuteronomiumi/deuteronomista hagyomány vonatkozó részleteit, az Ószövetség, Qumrán és a rabbinikus irodalom Szent Lélekről szóló tanítását, az Újszövetség vonatkozó ígéhelyeit, a görög/hellén kultúrkör hasonló jelenségeit járják körül, kitérve a Septuaginta-hagyomány, valamint Philon és Josephus elképzeléseire is. A biblikus szakelőadások sorát egy-egy dogmatörténeti, rendszeres teológiai és gyakorlati teológiai előadás egészíti ki, segítve az eredmények gyakorlati alkalmazását.

A konferencia-előadásokat a Kárpát-medence református, római katolikus és evangélikus lelkészképző intézményeinek oktatói, szakterületük elismert képviselői tartják.

Ajánlott irodalom:

FABINY T.: A Szentírás ihletettsége, in: Uő (szerk.): *Szótörténetek. Hermeneutikai, teológiai és irodalom-tudományi tanulmányok*, Budapest, 2009, 208–219.

REUSS, A.: Inspirált könyv – inspirált személy. Az inspiráció értelmezésének néhány kérdése, in: *Diakónia* 15 (1993/4), 40–46.

SZÁSZ B.: Inspiráció, in: Bartha T. (szerk.): *Keresztény Bibliái Lexikon*, I. kötet, Budapest, 2000, 647–649.

Részletes program, valamint további német és angol nyelvű irodalom igényelhető a képzés jelelősnél, regisztrációt követően.

Kód:
LT²².13.

KIHELYEZETT képzés

Lelkész, család, lelkészcsalád: akadály vagy lehetőség?!

Lelkészcsaládi kérdések és válaszok

Előadó:	Sajtos Szilárd (lelképásztor, mentálhigiénés szakember, pár- és családterapeuta)
Időpont:	2022. októbertől (2x1 napos képzés)
Helyszín:	Megegyezés szerint
Csoportlétszám:	25 fő
Kreditpont:	12
Érdeklődni:	tovabbk@drk.hu; 30/312-7070

Lelkészcsalád: akadály vagy lehetőség?! Már maga a téma felvetés is botrány, tabu. Ismerős mondatok: nekünk papunk van, nem apunk... Ő az egyedülálló ég, mi az állandó választás kényszerében: család és/vagy gyülekezet. Ismerős a kép: a nagy sátoros ünnepeken vagy a zárszámadás alatt hangtalanul közlekedő család, aki inkább kikerül, elbújik a lelképásztor elől...

Református lelképásztorként családban élünk, még az is, aki egyedül él, szolgál; ő is családból jön, családtörténete van. Vajon, hogy tekintünk a családukra a szolgálatunkban? Eszköz? Segítség? Akadály? Feladat? Lehetőség?

Ha őszinte a szembenézésünk a kérdéssel, be kell vallanunk, hogy egyikünk sem mondhatja el magáról, hogy állandó szinkronban tudja tartani a két rendszert, a szolgálatot (gyülekezetet) és a családot. Sokszor más és más kihívások elé állítanak bennünket ezek a rendszerek, az egyikben felmerülő kihívások megoldását nem segíti a másik. Vagy talán rosszul csinálunk valamit? Sokszor túlterhelődnek a családjaink. Választott párjaink nem feltétlenül érzik – a mi elvárásunk szerinti – gyülekezeti tehervállalást. Széthullunk, elválnak. A gyerekeink kiábrándulnak a gyülekezetből, a vallásgyakorlásból, elveszítjük őket... Hol van a jó út?

Mi ma, a XXI. században a református lelképásztori család-idill? Mi jellemzi párválasztásunkat? Milyen(nek kell lennie) egy lelkészfeleség/lelkészférfi(nek)? Milyen(nek kell lennie) egy lelkészgyerekek(nek)? Vajon kellenek egyáltalán elvárások? Vannak típusok? És miből lehet építkezni? Vajon van metszéspont a gyülekezeti rendszer és a lelkészcsaládi rendszer között?

A kurzus célja, hogy ismeretet, élményeket adjon ezekre a kérdésekre magunkra vonatkozóan. A közösen megalkotott válszaink segíthetik, hogy még jobban megtaláljuk helyünket a rendszerben, a családukbán, a párkapcsolatunkban, a szolgálatunkban, akkor, amikor mások tragédiáival, életkrisziseivel szembesülünk és tőlünk várnak támaszt, vigaszt, figyelmet.

A kurzusra szolgáló lelkészeket és lelkész-párokat (nem csak lelképásztori, hanem „civil” végzettségűeket) is várunk!

A kurzus folyamán a következő témákat járjuk körbe:

- a család rendszerszemléletű meghatározása, és a lelkészcsalád rendszerszemléletű megközelítése;
- a párkapcsolat családterápiás meghatározása és a lelkész párkapcsolat kérdésköre;
- családi életciklusok;
- a család megterhelődése: a válás és a gyász rendszerszemlélete, s ezek pasztorálteológiai megközelítése;
- családi destruktívitás: alkoholizmus, abúzus, suiciditás, s az ezekre adott teológiai reflexiók;
- a (lelkész)család, mint erőforrás.

Ajánlott irodalom:

- ANGSTER Mária – BAGDY Emőke – F. VÁRKONYI Zsuzsa – KOZMA-VÍZKELETI Dániel – LUKÁCS Liza – ORVOS-TÓTH Noémi – PÁL Ferenc – POPPER Péter: *Ottthonról hoztuk. Családi mintázat és a párkapcsolatok*, Kulcslyuk Kiadó, Budapest, 2019.
- BODÓ Sára: *Gyászidőben. A gyászolók legkigondozásának lehetőségei*, Budapest, Kálvin Kiadó, 2013.
- BOGNÁR Gábor – TELKES József: *A válás lélektana*, Budapest, Közgazdasági és jogi Könyvkiadó, 1986.
- CHAPMAN, Gery: *Egymásra bízva. Őt szeretetnyelv a házasságban*, Budapest, Harmat Kiadó, 2006.
- CLOUD, Henry – TOWNSEND, John – CARDEN, Dave – HENSLIN, Earl: *Családjánk titkai. Hogyan változtassunk káros családi mintáinkon*, Budapest, Harmat Kiadó, 2012.
- CSÜRKE József – VÖRÖS Viktor – OSVÁTH Péter – ÁRKOVITS Amaryl: *Mindennapi kríziseink*, Budapest, Oriold & Társai, 2014.
- HAJDUSKA Marianna: *Krízislélektan*, Budapest, ELTE Eötvös Kiadó, 2010.
- HERMANN, Judit: *Trauma és gyógyulás*, Budapest, Háttér Kiadó, 2011.

Lelkésztovábbképző programok 2022 – Tiszántúl

Kód	Cím	Időpont	Helyszín	Kredit pont
LT ²² .1.	A missziói gyülekezet a 21. században	2022. 03. 16–18.	Békéscsaba, Fenyves Hotel	15
LT ²² .2.	Komplex stresszkezelő- és kommunikációs készségfejlesztő tréning	2022. 03. 28 és 04. 27. (2x1 nap)	Debrecen	12
LT ²² .3.	Tankönyvem a szolgálatom – a reflektálás jelentősége a lelkipásztor szolgálatában	2022. 05. 2–4.	Berekfürdő	15
LT ²² .4.	Hittapasztat, spirituális élmény és életvitel	2022. 05. 16–18.	Beregdaróc	15
LT ²² .5.	SZIMPÓZIUM	2022. 09. 9.	Debrecen	6
LT ²² .6.	Harag és agresszió keresztyén közösségeinkben, mint esély és veszély	2022. 09. 19–21.	Berekfürdő	15
LT ²² .7.	A lelkipásztori beszélgetés	2022. 10. 10–12.	Berekfürdő	15
LT ²² .8.	A kazuália teológiája és gyakorlata 3. – Rendkívüli helyzetek, váratlan alkalmak	2022. 10. 17–19.	Beregdaróc	15
LT ²² .9.	Liturgiai lehetőségek és istentisztelet	2022. 11. 04. és 11. 21. (2x1 napos képzés)	Debrecen	12
LT ²² .10.	Az áldás jelentősége az istentiszteleten – az áldás jelentősége az ember fejlődésében	2022. 11. 7–10.	Berekfürdő <i>Svájci-magyar továbbképzés lelkészneke részére</i>	20

Kód	Cím	Időpont	Helyszín	Kredit pont
LT ²² .11.	Az Istenre hagyatkozás, az elengedés gyakorlata	2022. 11. 14–17.	Beregdaróc	20
LT ²² .12.	Inspiráció a bibliai hagyományban	2022. 11. 10–11.	Debrecen	8

KIHELYEZETT képzés kínálat egyházmegyék részére

Kód	Cím	Időpont	Helyszín	Kredit pont
LT ²² .13.	Lelkész, család, lelkészcsalád: akadály vagy lehetőség?! Lelkészcsaládi kérdések és válaszok Előadó: Sajtó Szilárd lp, mentálhigiénés szakember, pár- és családterapeuta	2022. 10. hótól (2x1 nap)	Megegyezés szerint	12

DRHE KATECHETIKAI INTÉZET KÉPZÉSE

Báb és dráma a hitoktatásban

60 órás akkreditált pedagógus továbbképzés

Érdeklődni és jelentkezni: kustarne.zsuzsanna@drbe.hu

A kreditpontok beszámítását a lelkipásztor a kerületileg illetékes Lelkész-továbbképző Intézetnél kérvényezze a Tanúsítvány másolatának beküldésével!

Előadók:	Dr. Arany Erzsébet (főiskolai docens DRHE) Kustárné dr. Almási Zsuzsanna (központvezető DRHE Katechetikai Központ)
Időpont:	szervezés alatt
Helyszín:	Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Katechetikai Központ
Kreditérték a lelkész- továbbképzési rendszerben:	45
Részvételi díj:	50.000.-Ft/fő

A Báb és dráma a hitoktatásban című 60 órás képzés célja, hogy a hallgatók betekintést kapjanak a báb és dráma komplex tevékenység folyamatába és a megszerzett ismereteket munkájuk során alkalmazni tudják. A képzés során a résztvevők megismerkedhetnek a különböző valláslelektani és valláspedagógiai elméletekkel a báb és dráma hitoktatási alkalmazásának tükrében, valamint a dramatizálás, bábjáték és bábkészítés elméletével és gyakorlatával. Az elméleti alapok elsajátítása után kis- és nagycsoportos munka keretében képesek lesznek különböző bibliai történeteket dramatizálni, bábjáték keretében feldolgozni a különböző korosztályok számára. Mindezt segítik és támogatják a képzés során alkalmazott önismereti, vallási szocializációs és csoportkohéziós gyakorlatok.

A képzés tematikája:

1. Ismerkedés, a résztvevők elvárásainak, csoportszabályoknak megfogalmazása, a személyes motivációk feltárása.
2. Önismeret és vallási szocializáció – egyéni vallási szocializáció tapasztalatai; a hit stádiumainak valláslelektani elméletei; a hitoktatás kommunikációjának érzékenyítése: asszertivitás, kongruencia, empátia, feltétel nélküli elfogadás; a hittanár és a tanulók együttműködése
3. Valláspedagógiai és valláslelektani ismeretek a báb és dráma hitoktatási alkalmazásában
4. A dramatizálás elmélete – Epika és dráma; a drámai szerkezet, tér-idő-cselekmény; drámai konvenciók, forgatókönyv készítése; a dramatizálás folyamata: a folyamatelemzés alapelvei, fókusz, értéküzenet meghatározása; karakterek, akciók, monológok, dialógok, narrációk megformálása

5. A bábjáték története és a báb típusok megismerése – báb történeti kitekintés; animáció, szerepjáték és szimbolikus tér. A bábu és a bábjáték kapcsolata, paravánok típusai, scenika; a bábkészítés elméleti vonatkozásai; báb típusok és mozgásuk módozatainak bemutatása: síkbáb, árnyjáték, kesztyűs báb, asztali bábok, marionett, bunraku báb; bábok a térben
6. Bibliai történetek dramatizálása, bábos feldolgozása – szaktudományos elemzés, dramatizálás, forgatókönyv készítése, bábok, díszletek, tér megtervezése, elkészítése, a dramatizált történetek bábjátékos bemutatása.
7. Zárás - a benyújtott írásos anyaghoz kapcsolódó bábjátékok bemutatása; a résztvevők visszatekintése, értékelése a képzésről, reflexiók és önreflexiók megfogalmazása

Ajánlott irodalom:

- ADAM, Gottfried: A szimbolikus kommunikáció mint a valláspedagógia témája, in.: Németh László – Kaszó Gyula (szerk.): *Vallásdidaktikai szövegyűjtemény*, Budapest, KRE HTK Valláspedagógiai és Páspstorálszichológiai Tanszék, 2001, 199–224.
- GABNAI Katalin: *Drámajátékok. Bevezetés a drámapedagógiába*, Budapest, Helikon Kiadó, 2015.
- KAPOSI László (szerk.): *Színház és dráma a tanításban (Theatre in Education)*, Budapest, Kerekszalt Színházi Nevelési Központ – Magyar Drámapedagógiai Társaság – Marczibányi téri Művelődési Központ, 1995.
- MASZLER Irén: *Játékpédagógia*, Pécs, Comenius Bt., 2002.
- PIAGET Jean: *Szimbólumképzés a gyermekkorban*, Budapest, Paulus Hungarus – Kairosz Kiadó, 1999.
- SCHWEITZER, Friedrich: *Vallás és életút, Vallási fejlődés és keresztyén nevelés gyermek és ifjúkorban*, Budapest, Kálvin Kiadó, 1999.
- SENTIRMAI László: *Nevelés kézzel-bábbal*, Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1998.

RPI - Központi szervezésű 1 napos képzések

Az RPI minden katechetikai képzése meghívható külső helyszínre is, az időpontokról és a költségekről való előzetes egyeztetés alapján.

Elérhetőség: szaszi.andrea@reformatus.hu 30/961-8674

A képzésekkel kapcsolatos részletes információk és jelentkezés:
kompan.julianna@reformatus.hu; Tel: 30/961-8672

A kreditpontok beszámítását a lelkipásztor a kerületileg illetékes Lelkésztovábbképző Intézetnél kérvényezze a Tanúsítvány másolatának beküldésével!

Bibliodrámás ötletek a katechézisben

Mentálhigiénés tevékenységekért

Kreditérték a lelkésztovábbképzési rendszerben: 7

Időpont: 2022. február 17. febr. 24. március 10.

Helyszín: online (zoom)

Létszám: 12–16 fő

Részvételi díj: 9.000.-Ft/fő/3 alkalom

Előadó: dr. Thoma László lp. pszichodráma- és bibliodráma vezető

Digitális lehetőségek a hittanoktatásban – Mit? Honnan? Hogyan?

Kreditérték a lelkésztovábbképzési rendszerben: 4

Időpont: 2022. március 11.

Helyszín: online

Létszám: 30 fő

Részvételi díj: 5.000.-Ft/fő/alkalom

Előadó: Dr. Szászi Andrea

(lelkész, vallásánár, pszichopedagógus, ig. helyettes - RPI)

Csőri-Czinkos Gergő

(lelkész, vallásánár, katechetikai szakértő – RPI)

Komplex stresszkezelő és kommunikációs készségfejlesztő tréning

(Williams életkézségek program: WÉK)

Kreditérték a lelkésztovábbképzési rendszerben: 12

Időpont: 2022. április 1, 7 és 28. (a 3 alkalom összetartozik)

Helyszín: online

Létszám: 6–12 fő

Részvételi díj: 12.000.-Ft/fő/3 alkalom

Előadó: Dr. Szászi Andrea

(lelkész, vallásánár, pszichopedagógus, WÉK facilitátor,

ig. helyettes - RPI)

RPI digitális segédletek (online feladatbank, játék- és zenetár.

PPT és egyéb eszközök) lehetőségei a differenciálásban

Kreditérték a lelkésztovábbképzési rendszerben: 6

Időpont: 2022. április 8.

Helyszín: online

Létszám: 6–20 fő

Részvételi díj: 5.000.-Ft/fő/alkalom

Előadó: Csőri-Czinkos Gergő

(lelkész, vallásánár, katechetikai szakértő – RPI)

Imádságra nevelés lehetőségei a katechézisben

Kreditérték a lelkésztovábbképzési rendszerben: 6

Időpont: 2022. április 21.

Helyszín: Budapest

Létszám: 12–15 fő

Részvételi díj: 8.000.-Ft/fő/alkalom

Előadó: Zimányi Noémi

(lelkész, vallásánár, katechetikai szakértő - RPI)

Verbális történetmondás

Kreditérték a lelkésztovábbképzési rendszerben: 4

Időpont: tavaszi: 2022. május 12. őszi: 2022. szept. 22.

Helyszín: Budapest

Létszám: 12–15 fő

Részvételi díj: 6.000.-Ft/fő/alkalom

Előadó: Zimányi Noémi

(lelkész, vallásánár, katechetikai szakértő - RPI)

Konfliktuskezelés és megoldási lehetőségek a hittanórán – pszichopedagógiai ötletek

Kreditérték a lelkésztovábbképzési rendszerben: 6

Időpont: tavaszi: 2022. május 6., őszi: 2022. okt. 13.

Helyszín: online

Létszám: 8–15 fő

Részvételi díj: 8.000.-Ft/fő/alkalom

Előadó: Dr. Szászi Andrea

(lelkész, vallásánár, pszichopedagógus, ig. helyettes - RPI)

Mentálhigiénés foglalkozás: év eleji motivációink

Kreditérték a lelkésztovábbképzési rendszerben: 4

Időpont: 2022. szeptember 16.

Helyszín: Budapest

Létszám: 6–12 fő

Részvételi díj: 6.000.-Ft/fő/alkalom

Előadó: Csőri-Czinkos Gergő

(lelkész, vallásánár, katechetikai szakértő – RPI)

Kihívások és ami mögötte van: problémás viselkedés és magatartás a hittanórán

Kreditérték a lelkésztovábbképzési rendszerben: 6

Időpont: 2022. szeptember 22.

Helyszín: Budapest vagy online

Létszám: 15 fő

Részvételi díj: 6.000.-Ft/fő/alkalom

Előadó: Dr. Szászi Andrea

(lelkész, vallásánár, pszichopedagógus, ig. helyettes - RPI)

Bibliai történetmondás tárgyakkal

Kreditérték a lelkésztovábbképzési rendszerben: 4

Időpont: 2022. november 10.

Helyszín: Budapest

Létszám: 12–15 fő

Részvételi díj: 6.000.-Ft/fő/alkalom

Előadó: Zimányi Noémi

(lelkész, vallásánár, katechetikai szakértő - RPI)

Missziói Intézet képzései

Jelentkezés: misszioid.szolgalat@reformatus.hu

Reziliencia, avagy az önmagunkkal való sáfarkodás

Képzés nyelve: magyar; az angol nyelvű előadások fordítással

Kredit: 12

Időpont: 2022. június 12-15.

Helyszín: Galyatető, Ráday Konferenciaközpont

Létszám: 20 fő

Regisztrációs díj: 5.000.-Ft/fő

Előadók: Dr. Tasha Chapman professzor

Mikola Bori lelkipásztor

Homiletics and Hermeneutics in a Missional Curriculum: Revelation as Test Case

Kredit: 20

Időpont: 2022. május 15-20.

Helyszín: Berekfürdő, Megbékélés Háza

Létszám: 20 fő

Regisztrációs díj: 5.000.-Ft/fő

Előadók: Michael W. Goheen, Director of Theological Education, MTC, Phoenix, AZ.

1 Igazság és Élet

2022. 1. szám FOLYÓIRAT A LELKIPÁSZTORI ÉS
január - március NEVELŐI MUNKA SZÁMÁRA

Ajánlás.....	3
Igetanulmányok.....	5
Kazuáliák.....	146
Kitekintés.....	163

DEBRECEN

Az „Igazság és Élet” c. kiadvány a Vasady Béla, Révész Imre, Szabó Zoltán és Soós Béla által 1935-ben Debrecenben alapított, lelkipásztorok, vallásánárok, segédlelkészek és teológusok szolgálatra való készülését segítő folyóirat szellemi örökségét kívánja folytatni.

Tartalma: igetanulmányok ünnep és vasárnapi igehirdetésekhez, kazuális szolgálatokhoz, segédanyag gyermek és ifjúsági munkához, gyülekezetépítéshez valamint teológiai véleményformáláshoz aktuális egyházi és közéleti kérdésekben.

Az „Igazság és Élet” megrendelhető – már elektronikus változatban, online folyóiratként is!

További részletes információ
a www.lelekesztovabbkepzo.hu honlapon,
e-mailen (tovabbk@drk.hu) vagy
az 52/518-599-es telefonszámon.

MEGRENDELŐ SZELVÉNY

Megrendelem az „Igazság és Élet” c. folyóirat következő számait: (pl. 2022/1-4.) _____ példányban.

Megrendelési időszak kezdete (pl.: 2022 év, I. negyedév): _____

_____ év _____ negyedév

Kipostázott példányt kérek (a megfelelő aláhúzendő):

igen / nem

Letölthető számot kérek (a megfelelő aláhúzendő):

igen / nem

Előfizetési díj : 1500Ft + 550Ft postaköltség/szám.

Egy évre: 6000Ft + 2200Ft postaköltség (Mo-n).

Romániai előfizetőknek: 1500Ft/szám + 10 lej/év.

A www.lelkesztovabbkepzo.hu oldalról történő letöltés esetén nincs postaköltség.

Megrendelő megnevezése: _____

Postázási címe : (Határon túliaknál az adott ország szabályai szerint kérjük a postacímét!):

Ország: _____

Irányító szám: _____

Város: _____

Uta, házszám: _____

Egyházközség: _____

Egyházmegye: _____

Számlakéző megnevezése (ha eltér): _____

Számlázási címe:

Ország: _____

Irányító szám: _____

Város: _____

Uta, házszám: _____

Közösségi adószám (csak határon túliaknak!): _____

(intézménynek, egyházközségnek csak akkor tudunk számlát kiállítani, ha rendelkezik közösségi adószámmal)

Fizetés módja (a megfelelő aláhúzendő):

banki átutalással

postai (sárga) csekken

Megrendelhető:

Tiszántúli Református Lelkesztovábbképző Intézet, 4026 Debrecen,

Kálvin tér 16. postai címen; +36-52/518-599 telefonszámon,

tovabbk@drk.hu e-mail címen vagy regisztráció után

a www.lelkesztovabbkepzo.hu honlapon.

JELENTKEZÉSI LAP

Jelentkezés 2022. március 1-ig!

Név: _____

Szül.hely, idő: _____

Anyja neve: _____

Lakcím: _____

Szolgálati hely: _____

Egyházmegye: _____

Telefon: _____

E-mail cím: _____

A számlát a
következő névre és
címre kérem:

Fizetés módja: banki átutalással

Részt kívánok venni az alábbi szemináriumon:

Kód: _____

Időpontja: _____

A program címe: _____

Kelt:

.....
aláírás

Jelentkezés és további információk:
Dr. Fazakas Sándor
4026 Debrecen, Kálvin tér 16.
Tel: 52/518-599;
e-mail: fazakasne.zsuzsa@gmail.com; tovabbk@drk.hu

A programfüzet a jelentkezési lappal együtt letölthető
a Tiszántúli Református Lelkésztovábbképző Intézet
honlapjáról:
www.lelkesztovabbkepzo.hu